

Wyrok z dnia 12 kwietnia 2002 r., I CKN 1465/99

Przewidziany w art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) trzydziestodniowy termin do zatwierdzenia bądź odmowy zatwierdzenia przez Prezesa Urzędu Regulacji i Energetyki taryfy na dostawy ciepła jest terminem instrukcyjnym.

Sędzia SN Elżbieta Skowrońska-Bocian (przewodniczący)

Sędzia SN Antoni Górski (sprawozdawca)

Sędzia SN Hubert Wrzeszcz

Sąd Najwyższy w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej, spółki z o.o. w S.W. przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki o zatwierdzenie taryfy, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej w dniu 12 kwietnia 2002 r. na rozprawie kasacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego z dnia 29 września 1999 r.

uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie – Sądowi Antymonopolowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Antymonopolowy wyrokiem z dnia 29 września 1999 r. uchylił decyzję Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki odmawiającą zatwierdzenia przedstawionej przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej spółkę z o.o. w S.W. taryfy na dostarczane ciepło. Przyczyną uchylenia tej decyzji było wydanie jej po upływie trzydziestodniowego terminu przewidzianego w art. 47 ust 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz U Nr 54, poz. 348, ze zm. – dalej "Pr.energ."). W ocenie Sądu termin ten ma charakter terminu materialnoprawnego, co sprawia, że po jego upływie decyzja w przedmiocie zatwierdzenia taryfy opracowanej przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej nie może być wydana. Dlatego Sąd zaskarżoną decyzję uchylił, bez rozpatrywania jej

trafności.

Wyrok ten zaskarżył Prezes Urzędu Regulacji Energetyki kasacją, w której zarzucił naruszenie art. 47 ust. 2 Pr.energ. i, kwestionując pogląd Sądu o materialnoprawnym charakterze ustanowionego w tym przepisie terminu, wniósł o uchylenie wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniając istotę i charakter terminu przewidzianego w art. 47 ust. 2 Pr.energ. nie można ograniczać się do brzmienia fragmentu przepisu, lecz należy uwzględnić całą jego treść. (...) Istotę ustalonej na podstawie tego przepisu taryfy precyzuje § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 12 października 2000 r w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie ciepłem (Dz.U. Nr 99, poz. 1053), wydanego na podstawie art. 46 Pr.energ. Zgodnie z tym przepisem wykonawczym, taryfa określa sposób ustalania cen za zamówioną moc cieplną oraz cen ciepła i cen nośnika ciepła, stosowanych w rozliczeniach z odbiorcami.

Z przytoczonych regulacji prawnych wynika, że w objętym nimi zakresie taryfa na dostawę ciepła nie może obowiązywać bez zatwierdzenia jej przez Prezesa URE i bez jej opublikowania. Tryb ten został ustanowiony przede wszystkim ze względu na potrzebę ochrony interesów odbiorców przed nieuzasadnionymi podwyżkami cen ciepła. Tę ochronną funkcję eksponuje zwłaszcza art. 45b Pr.energ., stanowiąc, że zmiany opłat za ciepło dostarczane odbiorcom nie mogą następować częściej niż raz na 12 miesięcy. W związku z tym należy wykluczyć sytuację, w której zaczęła obowiązywać taryfa na dostawę ciepła bez jej zatwierdzenia. Oznacza to, że w wypadku, gdy Prezes URE dokonujący kontroli taryfy przedstawionej przez przedsiębiorstwo energetyki cieplnej, nie zdoła dokonać jej sprawdzenia i wydać decyzji w ustawowym terminie 30 dni, taryfa ta nie wchodzi automatycznie w życie, lecz obowiązuje taryfa dotychczasowa. Dzieje się tak aż do upływu 14 dni od opublikowania nowej, zatwierdzonej taryfy, dlatego należy odrzucić, jako nieracjonalne, rozwiązanie alternatywne, które prowadziłoby do tego, że przygotowana i opracowana taryfa po upływie 30 dni od przedstawienia jej przez przedsiębiorstwo do zatwierdzenia traciłaby znaczenie, co pociągałoby za sobą konieczność ponawiania całej procedury od początku. Prowadzi to do wniosku, że przewidziany w art. 47 ust. 2 Pr.energ. trzydziestodniowy termin jest terminem procesowym, o charakterze instrukcyjnym.

Odnosząc takie rozumienie tego terminu do ogólnych terminów ustanowionych w art. 35 k.p.a. dla załatwienia sprawy, trzeba uznać, że ponieważ z reguły sprawa o zatwierdzenie taryfy będzie należeć do kategorii spraw szczególnie skomplikowanych, dla których art. 35 § 3 k.p.a. ustala termin dwóch miesięcy na załatwienie, zatem krótszy termin trzydziestodniowy z art. 47 ust 2 Pr.energ. jest przepisem szczególnym w stosunku do terminu przewidzianego w kodeksie postępowania administracyjnego. Rzecz jasna, w razie przekroczenia tego krótszego terminu, znajdzie zastosowanie tryb postępowania i przynagień określonych w art. 36 i nast. k.p.a., przewidzianych dla sytuacji, w których doszło do uchybienia terminowi załatwienia sprawy administracyjnej.

Prezentując odmienne stanowisko w kwestii prawnego charakteru terminu ustanowionego w art. 47 ust. 2 ustawy, Sąd Antymonopolowy powołał się na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 listopada 1993 r., III CZP 63/93 (OSNC 1994, nr 6, poz. 132), dotyczącej terminu z art. 11 ust 2 ustawy z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 89, poz. 403). Przepis ten stanowił, że Urząd Antymonopolowy w terminie dwóch miesięcy do dnia zgłoszenia m.in. zamiaru przekształcenia podmiotu gospodarczego mógł wydać decyzję zakazującą tego przekształcenia, jeżeli w jego wyniku podmiot gospodarczy uzyskałby lub zachował pozycję dominującą na rynku. Sąd Najwyższy uznał, że ten dwumiesięczny termin ma z jednej strony charakter terminu procesowego, z drugiej zaś sankcją jego niedotrzymania jest niemożność wydania po jego upływie decyzji zakazującej, co jest materialnoprawnym skutkiem jego upływu. W ocenie Sądu wyrażonej w zaskarżonym wyroku, stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w uchwale ma przez analogię zastosowanie do terminu z art. 47 ust. 2 Pr.energ. Oznacza to, że po upływie tego terminu Prezes URE nie mógłby wydać decyzji w przedmiocie zatwierdzenia taryfy na dostawę ciepła.

Analogia pomiędzy tymi dwoma terminami jest pozorna. Zasadnicza różnica polega na tym, że niewydanie w terminie decyzji na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym, zakazującej przekształcenia podmiotów gospodarczych, jest równoznaczne w skutkach z wyrażeniem zgody, a przynajmniej z sytuacją, w której nie ma zakazu przekształcania. Tymczasem w przypadku zatwierdzania taryfy na podstawie art. 47 ust. 2 Pr.energ., jak już o tym była mowa, wykluczone jest uznanie, że w razie bezskutecznego upływu

przewidzianego w nim terminu obowiązuje taryfa przedstawiona przez przedsiębiorstwo energetyczne do zatwierdzenia. Prowadzi to do wniosku, że omawiany termin ten jest instrukcyjnym terminem do załatwienia sprawy, a nie terminem o charakterze materialnoprawnym, jak to przyjął Sąd w zaskarżonym wyroku.

Zakwestionowanie w kasacji tego stanowiska prawnego Sądu było uzasadnione, co skutkuje uwzględnieniem kasacji (art. 393¹³ k.p.c.).